

Lika möjligheter?

- om skolframgång och livsvillkor

Erik Nilsson
Statssekreterare

- Visst är det viktigt att må bra för att kunna lära sig –
- men minst lika viktigt att lära sig för att kunna må bra...

Alkoholmissbruk fr.o.m 20-årsdagen

- Låga betyg
- 1.4% av kvinnorna och 8.6% av männen
- Låg/medel betyg
- 0.5% av kvinnorna och 3.0% av männen
- Medel/hög betyg
- 0.2% av kvinnorna och 1.3% av männen
- Höga betyg
- 0.1% av kvinnorna och 0.6% av männen

Källa: Social rapport 2010, Socialstyrelsen. (Siffrorna avser kvinnor och män födda 1972-1981.)

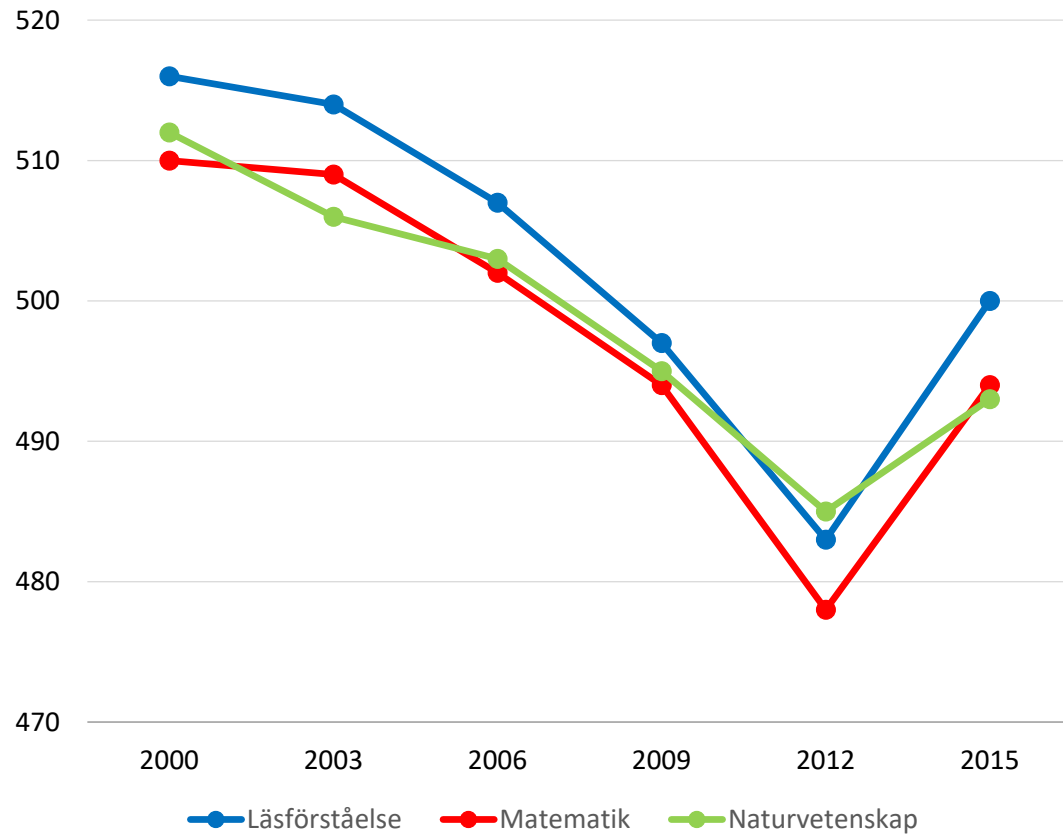
Allvarlig kriminalitet fr.o.m 20-årsdagen:

- Låga betyg
- 2.4% av kvinnorna och 12.5% av männen
- Låg/medel betyg
- 0.5% av kvinnorna och 3.3% av männen
- Medel/hög betyg
- 0.2% av kvinnorna och 1.1% av männen
- Höga betyg
- 0.1% av kvinnorna och 0.4% av männen

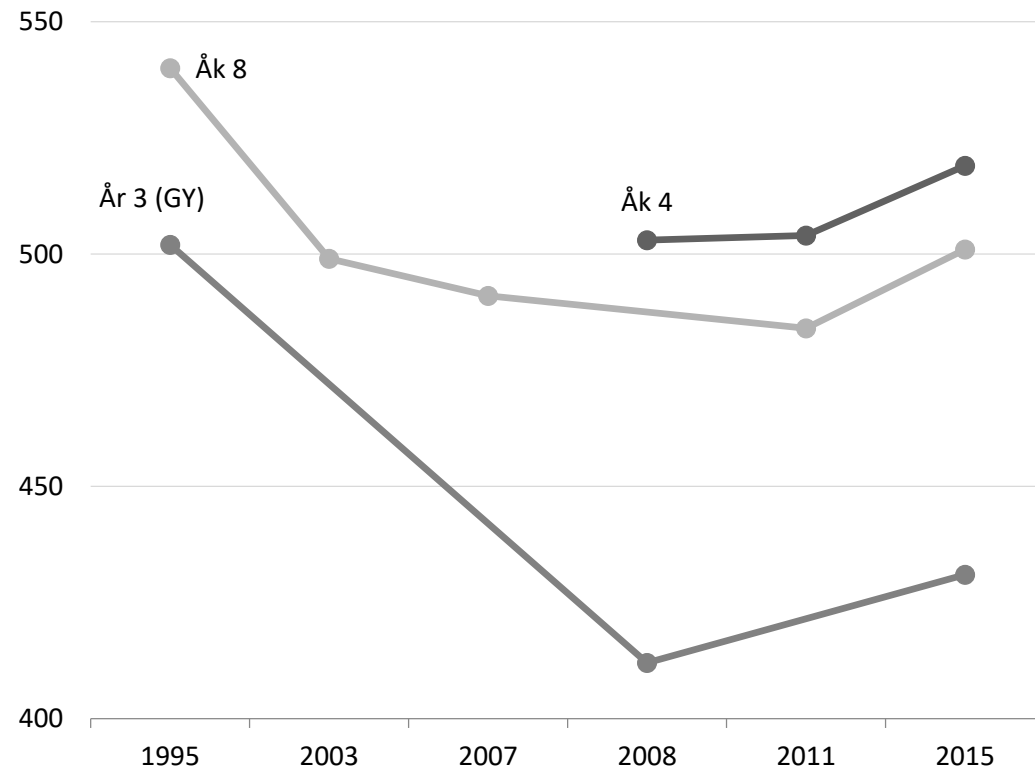
Källa: Social rapport 2010, Socialstyrelsen. (Siffrorna avser kvinnor och män födda 1972-1981.)

Kunskaperna vänder åt rätt håll

Sveriges resultat i PISA

Matematikresultat i TIMSS

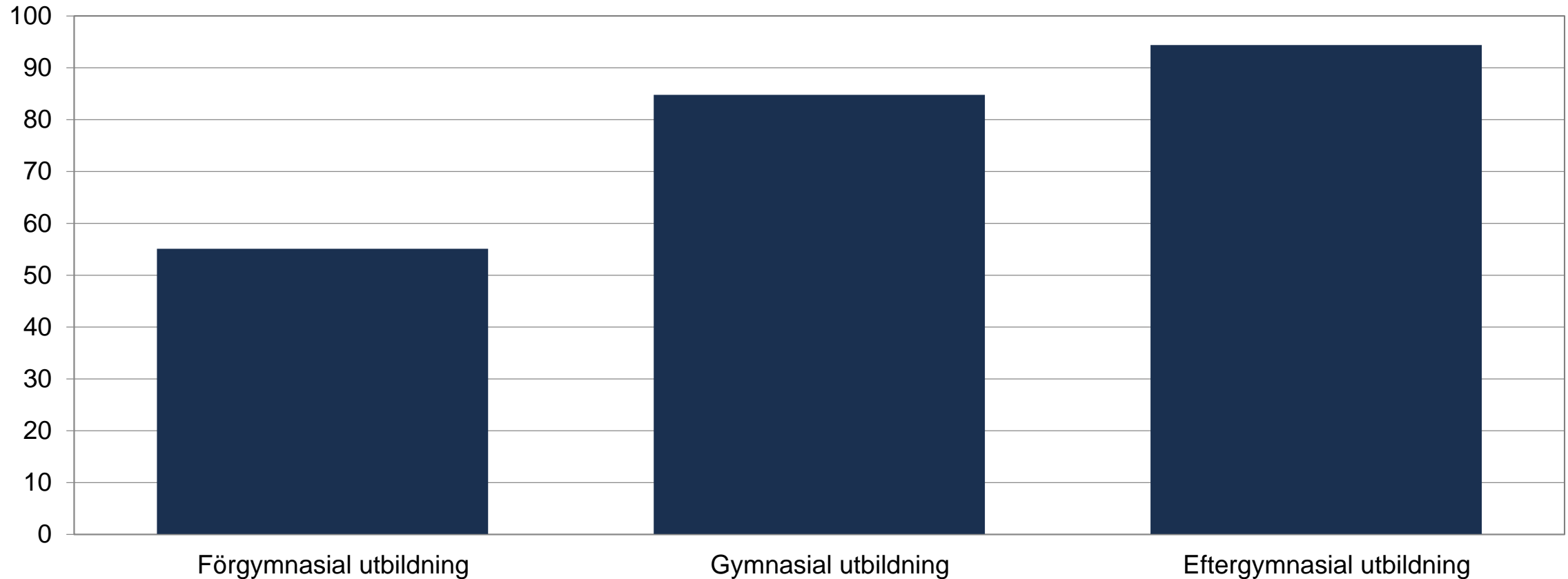

Källa: Skolverket och OECD.

Betydelsen av socioekonomisk bakgrund

Andel elever (%) behöriga till gymnasieskolans nationella program efter föräldrarnas utbildningsnivå år 2015/16.

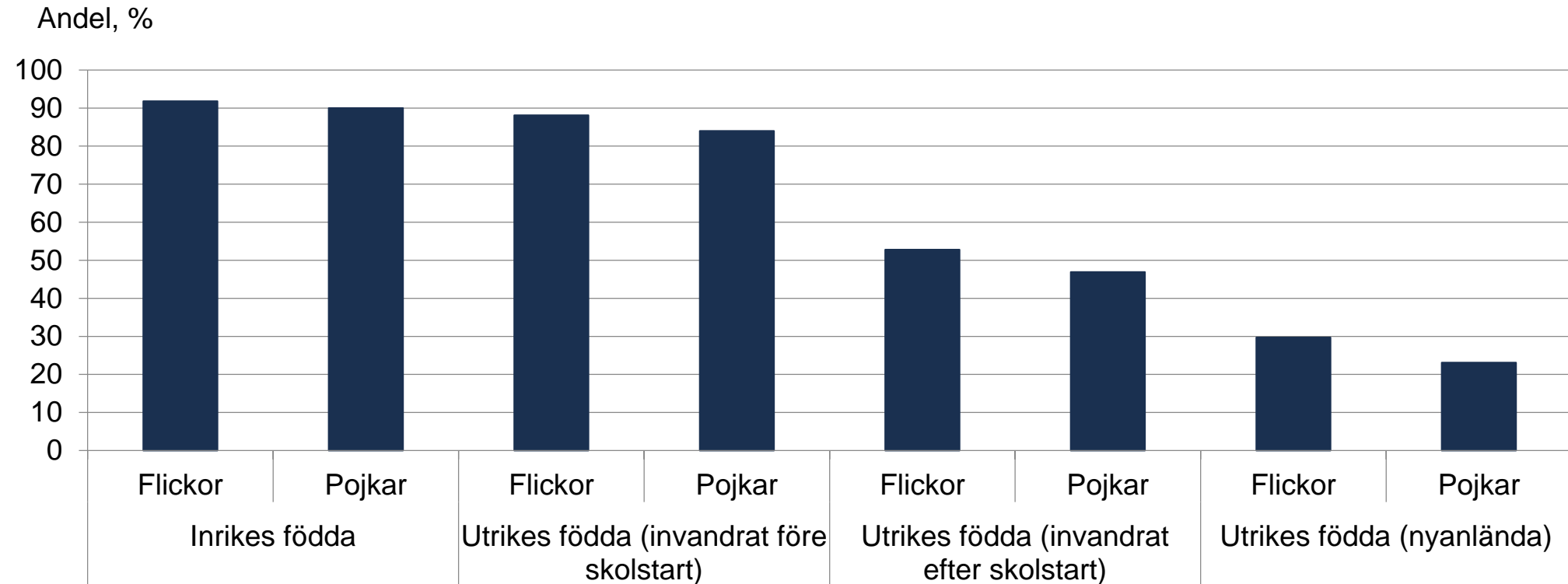
Källa: Skolverket

Regeringskansliet

Utbildningsdepartementet

Stora skillnader i gymnasiebehörighet

Andel grundskoleelever som efter årskurs 9 är behöriga till gymnasieskolan, 2015

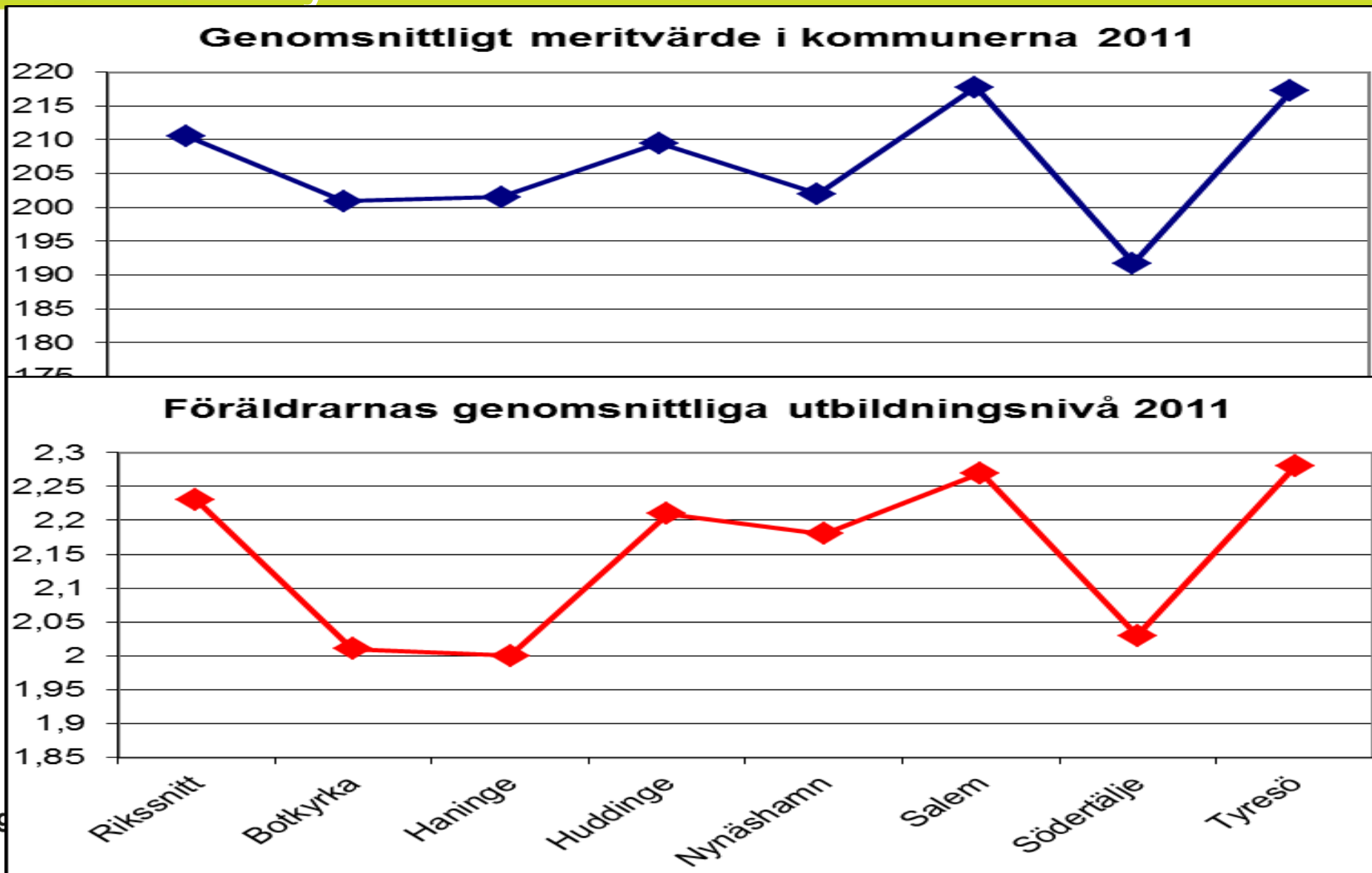
Med nyanländ menas här folkbokförda med 0-4 år i Sverige.

Källa: Skolverket.

Föräldrars utbildningsbakgrund har stor betydelse...

...men läraren kan betyda mer på klassnivå. (Bild från Mats Öhlin, Haninge kommun)

	Klass	Svenska	Matematik	Engelska	Alla prov
X-skolan (fattigt område – många elever med utländsk bakgrund)	5a	66,7%	71,4%	85,7%	61,9%
	5B	91,3%	87,0%	82,6%	78,3%
	5C	38,9%	66,7%	72,2%	22,2%
	Total	67,7%	75,8%	80,6%	56,5%
Y-skolan (villaområde – eleverna har i huvudsak svensk bakgrund)	5a	73,9%	78,3%	91,3%	56,5%
	5b	68,2%	77,3%	72,7%	50,0%
	5c	82,6%	87,0%	82,6%	65,2%
	Total	75,0%	80,9%	82,4%	57,4%

Viktiga faktorer för ökad jämlikhet

Att elever med olika bakgrund möts i skolan

Att motverka segregationens effekter genom organisation, resursfördelning och kompetensfördelning

Att förbättra och gradvis jämna ut undervisningens kvalitet

Ett rikare språk – bättre skolresultat

- Ju senare i skolåldern eleven anlönt till Sverige desto mindre chans för honom/henne att nå målen
- Efter 7-8 år i Sverige finns inga skillnader i resultat mellan svenskfödda och utlandsfödda elever om man jämför elever med samma socio-ekonomiska förutsättningar
- Stora skillnader i skolbakgrund, språkligt kapital, förväntningar och traditioner beroende på vilken miljö familjen kommer ifrån (stad/land, tillgång till högre utbildning osv.)

Två intressanta frågor

- Hur kan elever som endast bott 3-4 år i Sverige klara grundskolans mål?
- Hur kommer det sig att bland de skolor i Sverige som har lägst betygsgenomsnitt finns flera i "ursvenska" bruksorter?

Språkligt kapital och språklig valuta

Jo – för att lärandet inte beror av vilket språk man pratar utan hur rikt det språket är!

Vem går det bäst för i skolan?

- En förstaklassare som behärskar 4 000 ord på svenska och 4 000 ord på arabiska
- En förstaklassare som behärskar 8 000 ord på arabiska

Utmaningarna för förskolan och skolan blir dubbla

- Hur kan vi utnyttja det språkliga kapital som flerspråkiga elever har – även innan de hunnit växla in kapitalet i valutan ”Svenska språket”
- Hur kan vi på bästa sätt få alla barn att skaffa sig ett tillräckligt stort språkligt kapital – oavsett hur mycket de har ärvt från sina föräldrar?

En medveten språkpolitik för att utjämna skillnader i förutsättningar

- En systematiskt språkutvecklande förskola
- Språkutvecklande ämnesundervisning i skolan
- Läsfrämjande insatser
- Fritidshemmet och kulturskola på fritiden – utnyttja mer av barnens tid för att stärka deras språk
- Utnyttja modersmålet som resurs i lärandet – människor är inte okunniga bara för att de inte kan uttrycka sina kunskaper på svenska

